

Aan

Staatssecretaris van IenW

nota

Eindproduct Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer

TER BESLISSING

Datum

13 oktober 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/143307

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Veiligheid en Goederen

Beslistermijn

20-10-2025

Bijlage(n)

3

Aanleiding

Eind 2024 heeft uw ambtsvoorganger een Kamerbrief met de nadere uitwerking en kaders van het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer verstuurd. Daarin is aangegeven dat het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer langs deze kaders met de betrokken partijen wordt uitgewerkt tot het eindproduct.

Daarnaast informeert u de Tweede Kamer met deze brief over de besluitvorming rondom het Impulsprogramma Goederenvervoer en Kijfhoek en doet u met deze brief de toezegging aan het lid Veltman (VVD) over industriespoor af.

Geadviseerd besluit

We adviseren u om akkoord te gaan met het eindproduct van het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer en de Kamerbrief te ondertekenen.

Het eindproduct wordt momenteel in Rijkshuisstijl opgemaakt en zal daarna worden verzonden naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

Het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer is een deelvisie onder de Mobiliteitsvisie 2050 en is in samenhang met de Beleidsagenda Goederenvervoer ontwikkeld. Het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer hangt zo nauw samen met het integrale bereikbaarheidsbeleid.

Sinds de brief van december 2024 zijn belangrijke stappen gezet. Het eindproduct van het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer is uitgewerkt en er hebben parallel ontwikkelingen plaatsgevonden die input voor het toekomstbeeld zijn geweest:

- Met het kabinetsstandpunt Bereikbaarheid op Peil heeft het kabinet een aanpak gepresenteerd om de bereikbaarheid van voorzieningen, banen en goederen op peil te houden en waar mogelijk te verbeteren.
- Vanuit het Platform Spoorgoederenvervoer en Leefomgeving is over het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer geadviseerd. De voorzitter dhr. Christophe van der Maat bespreekt binnen dit platform de relatie tussen spoorgoederenvervoer en de leefomgeving. Deelnemers zijn diverse departementen (IenW, VRO, EZ), medeoverheden, bewonersorganisaties, ProRail en de sector. Het adviesrapport is recentelijk aan u aangeboden, een reactie is in de aanbiedingsbrief opgenomen.

- De Beleidsagenda Goederenvervoer is verder uitgewerkt en bevindt zich nu in het stadium van consultatie. Afronding is beoogd in oktober/november 2025. De overkoepelende doelen uit de beleidsagenda zijn in het toekomstbeeld geïntegreerd.
- Begin juli 2025 heeft PBL de scenariostudie WLO
- De ontwikkelagenda van het Toekomstbeeld OV 2040 is verrijkt met goederenbouwstenen die een plek in het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer hebben gekregen.
- Met de scenario studie WLO worden er nieuwe groeiverwachtingen voor het goederenvervoer gepresenteerd¹. Deze prognoses laten zien dat het spoorgoederenvervoer minder snel groeit dan een aantal jaar geleden was voorzien.

Datum

13 oktober 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/143307

In het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer schetst u het belang van het spoorgoederenvervoer als onderdeel van ons bredere goederenvervoersysteem. Het spoorgoederenvervoer is heel veilig en duurzaam en met name sterk op de langere afstanden. Per spoor zijn plekken te bereiken die met de binnenvaart niet of minder goed te bereiken zijn (zoals Noord-Italië en Noordoost-Europa). Bovendien kan het spoor ook achtervang zijn voor andere modaliteiten, bijvoorbeeld bij lage waterstanden op de binnenvaart. Zo draagt het spoor als extra modaliteit bij aan de veerkracht van goederenvervoer en de leveringszekerheid van goederen. Het is daarmee belangrijk voor de positie van onze zeehavens en onze bedrijven en industrie. Ten slotte is het spoor ook één van de voorkeursmodaliteiten van Defensie voor militaire mobiliteit. Met het Toekomstbeeld wordt ingezet om samen met belanghebbenden te werken aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van het spoorgoederenvervoer en aan het beperken van de impact op de omgeving. Hiervoor zijn vijf prioriteiten geformuleerd:

1. een betrouwbaar spoorgoederennetwerk;
2. een soepele doorstroming op de (internationale) spoorgoederencorridors;
3. een efficiënte afwikkeling op de first en last mile;
4. een optimaal gebruik van de Betuweroute; en
5. een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.

Krachtenveld

De belangen van de verschillende actoren bij het spoorgoederenvervoer zijn divers en kunnen haaks op elkaar staan. Bewoners en overheden langs de drukke spoorcorridors ervaren de overlast van het spoor, zoeken naar mogelijkheden om dit te beperken en maken zich zorgen over mogelijke groei van het spoorgoederenvervoer. Bedrijven die actief zijn op het spoor willen voldoende ruimte om op het spoor te kunnen ondernemen. Zowel in de brede participatiesessies als bij het Platform Spoorgoederenvervoer en Leefomgeving is een brede groep aan belanghebbenden vertegenwoordigd en voeren zij samen het gesprek over de toekomst van het spoorgoederenvervoer.

In het algemeen zien betrokkenen het belang van spoorgoederenvervoer voor Nederland en het belang van het beperken van hinder voor de omgeving en behoud van maatschappelijk draagvlak.

¹ De Toekomstverkenning Welvaart en Leefomgeving (WLO) schetst op basis van trends en toekomstige onzekerheden hoe het goederenvervoer zich de komende decennia in verschillende scenario's ontwikkelt.

In de loop van 2024 zijn met betrokkenen vier beleidsscenario's uitgewerkt. Uiteindelijk is gekozen voor de richting "gestage ontwikkeling". Hierbij wordt de huidige beleidsinzet om de aantrekkelijkheid van het spoorgoederenvervoer te vergroten en de impact op de omgeving te verminderen zoveel mogelijk gecontinueerd. Aanleg van nieuwe infrastructuur wordt zoveel mogelijk beperkt.

Datum

13 oktober 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/143307

De meeste stakeholders vinden dat het Rijk meer ambitie moet tonen. Zij zien meer in het uitgewerkte beleidsscenario "maximale ontwikkeling". Dit scenario gaat uit van een beleidsinzet die nodig is om de voordelen van het spoorgoederenvervoer maximaal te benutten met maximaal maatschappelijk draagvlak. De aanleg van nieuwe infrastructuur, in het bijzonder het ontvlechten van het gemengde net in personenlijnen (door de steden) en goederenlijnen (om de steden heen) is een prominent onderdeel van de daarvoor benodigde beleidsinzet. Dit is nu niet mogelijk.

Na verzending van het toekomstbeeld wordt gewerkt aan de uitvoeringsagenda. U kondigt aan hier stappen op te willen maken, maar dat het aan een volgend kabinet is om deze uitvoeringsagenda vast te stellen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing

Toelichting*Internationale/Europese context*

Het spoorgoederenvervoer bestaat grotendeels uit internationaal vervoer. Europees beleid is gericht op het verbeteren van de randvoorwaarden voor het spoorgoederenvervoer. Met het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer zet u in op het verbeteren van de doorstroming op de internationale corridors als één van de vijf beleidsprioriteiten.

Politieke context

Met dit Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer doet u verschillende moties en toezeggingen af. In het eindproduct wordt benoemd hoe deze moties en toezeggingen zijn verwerkt.

Financiële/juridische overwegingen

Niet van toepassing. U doet geen concrete toezeggingen voor nieuw beleid. De ambitie voor de komende jaren moet vorm krijgen in de uitvoeringsagenda 2026-2030. U geeft aan dat het vaststellen van deze uitvoeringsagenda (inclusief het daarvoor beschikbaar maken van voldoende budget) aan een volgend kabinet wordt gelaten. Een eerste inventarisatie van maatregelen voor deze uitvoeringsagenda is gemaakt (gevoegd achter deze beslisnota). Voor een deel van deze maatregelen geldt dat de dekking al georganiseerd is, voor andere maatregelen is deze dekking er niet en is het aan een volgend kabinet om te besluiten of zij bereid is deze maatregelen te treffen. Daarbij geldt ook dat een deel van deze maatregelen niet alleen bijdragen aan het civiele spoorgoederenvervoer, maar ook aan militaire transporten (dual use).

Bijlagen

Datum

13 oktober 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/143307

Volgnummer	Naam	Informatie
2.	Kamerbrief Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer	Aanbiedingsbrief van het eindproduct Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer.
3.	Bijlage 1 – Eindproduct van het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer	Bijlage met het Toekomstbeeld Spoorgoederenvervoer. Dit betreft de niet-opgemaakte versie. Bij uw akkoord wordt het product conform Rijkshuisstijl opgemaakt.
4.	Bijlage 2 – advies Platform Spoorgoederenvervoer & Leefomgeving	Bijlage met gevraagd advies van het Platform Spoorgoederenvervoer & Leefomgeving.

Datum

13 oktober 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/143307

**Eerste inventarisatie maatregelen voor de uitvoeringsagenda 2026-2030.
Bedragen zijn indicatief.**

Maatregel	Benodigde dekking
<i>Beleidsprioriteit 1: een betrouwbaar spoorgoederennetwerk</i>	
Instandhouding spoorgoederennetwerk	Reeds gedekt
Voortzetting verbeterprogramma Zee-Zevenaar	Reeds gedekt
Uitwerking KPI Spoorgoederenvervoer	N.v.t.
<i>Beleidsprioriteit 2: een soepele doorstroming op de (internationale) corridors</i>	
Uitrol ERTMS conform scope programma	Reeds gedekt
Nut en noodzaak onderzoek GNOE	Reeds gedekt
Pilot Betuweroute met ATO	Reeds gedekt
Onderzoek naar niet-commerciële stops	Onderzoeksbudget
Onderzoek naar implementatiescenario's DAC	Onderzoeksbudget
Militaire routes geschikt maken voor militaire eisen	Nader te bepalen.
Het kunnen faciliteren van 740m treinen (fase 1)	€35 mln.
Ondersteuning vervoerders bij de uitrol van ERTMS	€300 mln.
<i>Beleidsprioriteit 3: een efficiënte afwikkeling op de first en last mile</i>	
Uitvoering geven aan huidige infraprojecten	Reeds gedekt
Onderzoek naar bundelingsconcept Botlek en Waalhaven	Onderzoeksbudget
Aankomen/vertrekken met 740m lange treinen op Botlek, Pernis en Tilburg Industrie (fase 2)	€80 mln.
Tijdelijke subsidie op de kosten voor het opstellen en rangeren van goederentreinen	€30 mln.
Toekomstbestendigheid Kijfhoek	€30 mln.
Digitaliseringspakket spoorgoederenvervoer	€25 mln.
Last Mile Beter benutten: pilot locaties bestendigen	€6 mln.
Last Mile Beter benutten: opschaling naar 11 locaties	N.t.b.
<i>Beleidsprioriteit 4: een optimaal gebruik van de Betuweroute</i>	
Aanleg Derde Spoor in Duitsland	N.v.t.
Aanleg Boog van Meteren	Reeds gedekt
Onderzoek naar financiële prikkel gebruik Betuweroute	Reeds gedekt
Pilot financiële prikkel gebruik Betuweroute	€10 mln.
<i>Beleidsprioriteit 5: een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving</i>	
Meerjarenprogramma geluidsanering	Reeds gedekt
Continueren huidige inzet op veiligheid	Reeds gedekt
Komen tot een robuust basisnet	N.v.t.
Elektrificatie Distri-driehoek	Reeds gedekt
Voortzetting onderzoek bronaanpak spoortrillingen.	€ 3 mln.
Stimuleringspakket verduurzaming spoorgoederenvervoer	€35 mln.
Komen tot een landelijke emplacementenaanpak	Nader te bepalen
Toewerken naar een normerend wetgevend kader voor trillingshinder	Nader te bepalen